

Biuletyn miesięczny IRF

Kwiecień 2023

Nr 4/2023 (8)

W tym numerze:

- Polityka stóp procentowych w Polsce 2
- Koszt pozyskania finansowania 3-4
- Marża odsetkowa w sektorze banków spółdzielczych i komercyjnych 4
- Zmiany poziomu przychodów, kosztów i wyniku odsetkowego w sektorze banków spółdzielczych i komercyjnych 4-5
- Wartość i udział nowych i renegotjowanych depozytów złotych gospodarstw domowych 5
- Wskaźnik kosztów do dochodów w bankach spółdzielczych i komercyjnych 5
- Wybrane dane dotyczące sektora bankowego 6

Serdecznie zapraszamy do lektury Biuletynu miesięcznego IRF.

Mamy nadzieję, że przedstawione w nim analizy spotkają się z Państwa uznaniem. Prosimy o rekomendacje tematów, których opracowaniem byłoby Państwo zainteresowani [irf@irf.org.pl].

W kwietniu 2023 r. na siódmym z kolei posiedzeniu RPP, zgodnie z oczekiwaniami, utrzymała stopy procentowe na dotychczasowym poziomie. W efekcie kształtują się one następująco: stopa referencyjna 6,75%, stopa depozytowa 6,25%, zaś stopa lombardowa 7,25%. Dane przedstawione na wykresach 1.2 i 1.3 pokazują, że w drugiej połowie marca zaczęły pojawiać się oczekiwania co do obniżek stóp procentowych pod koniec br. Jednak stopniowo wygasają i obecne przewidywania wskazują na pozostawienie stóp procentowych w Polsce na obecnym poziomie do końca 2023 r.

Komunikat po posiedzeniu Rady Polityki Pieniężnej, które odbyło się w dniach 4-5 kwietnia 2023 r., nie przyniósł istotnych zmian i był zbliżony do wcześniejszych. Dodany został jedynie fragment, iż „zawirowania w sektorze bankowym w Stanach Zjednoczonych i Europie zwiększyły niepewność co do kształtowania się aktywności gospodarczej na świecie w kolejnych kwartałach”.

Na konferencji po posiedzeniu RPP, prezes NBP kolejny raz podkreślił, że RPP nie zakończyła formalnie cyklu zacieśniania polityki pieniężnej i jest przygotowana na każdy możliwy scenariusz wydarzeń. Dalsze decyzje RPP będą uzależnione od napływających informacji dotyczących perspektyw inflacji i aktywności gospodarczej. Główny przekaz wraz z kwietniową decyzją wskazuje, że obecny poziom stóp jest adekwatny. Biorąc pod uwagę inne banki centralne należy zaznaczyć, że w Czechach od czerwca 2022 roku podstawowa stopa procentowa utrzymuje się na niezmiennym poziomie. Sytuacja w Czechach jest zatem zbliżona do Polski, czyli stopy procentowe kształtują się na poziomie ok. 7%, zaś inflacja CPI wynosi ok. 15-16%.

W ostatnim czasie dużą zmiennością charakteryzowały się okoliczności w zakresie zmian poziomu stóp procentowych w USA (opisane szerzej w poprzednim numerze). Po podwyżce przez FOMC o 25 bp, na posiedzeniu w dniu 22.03.2023 r., aktualnie stopa funduszy federalnych kształtuje się w przedziale 4,75-5,00%. Kolejne posiedzenie odbędzie się na początku maja. Najnowsze prognozy wskazują, że analitycy spodziewają się podwyżki o 25 bp¹ i zgodnie z nimi na tej podwyżce zakończy się cykl zaostrzania polityki pieniężnej w Stanach Zjednoczonych.

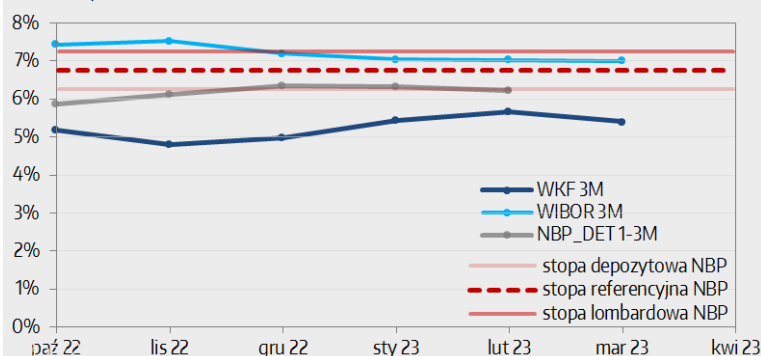
W strefie euro po podwyżce o 50 bp na posiedzeniu w dniu 22.03.2023 r., stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących wynosi 3,5%. W komunikacie po posiedzeniu usunięto zapis o kolejnych podwyżkach, tym samym zwiększając elastyczność w zakresie podejmowanych decyzji. Według agencji Reuters, Rada Prezesów EBC na najbliższym posiedzeniu w dniu 4.05.2023 r. skłania się ku podwyżce stóp procentowych o 25 bp.

W Wielkiej Brytanii, po podwyżce w marcu o 25 bp, referencyjna stopa procentowa wynosi 4,25%. Następne posiedzenie Komitetu Polityki Monetarnej odbędzie się 11.05.2023.

¹ CME FedWatch Tool, <https://www.cmegroup.com/trading/interest-rates/countdown-to-fomc.html>

Wykres 1.1.

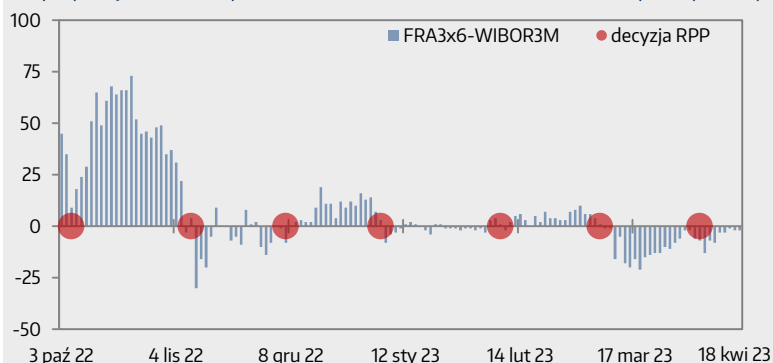
Kształtowanie się stóp procentowych NBP, stawki WIBOR 3M oraz stawki WKF 3M w okresie październik 2022 - marzec 2023

* Dane dotyczące WKF 3M, WIBOR 3M i NBP_DET 1-3M prezentują średnie wartości dla danego miesiąca.

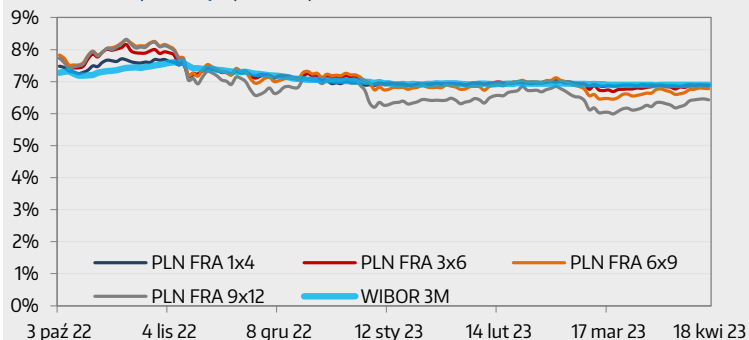
Wykres 1.2.

Polityka pieniężna w okresie październik 2022 - kwiecień 2023 na tle oczekiwań rynkowych (w bp)

Wykres 1.3.

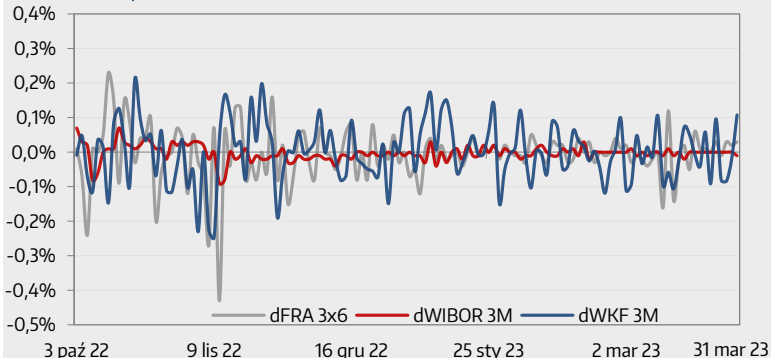
Stawki FRA na rynku międzybankowym

* Informacje odnoszą się do średnich ze stawek kupna i sprzedaży na rynku międzybankowym na koniec dnia

Wykres 1.4.

Dzienne zmiany stawek FRA, WIBOR i WKF

2 KOSZT POZYSKANIA FINANSOWANIA

Analiza kosztu pozyskania finansowania przez sektor bankowy opiera się na porównaniu następujących wskaźników (średnie wartości dla danego miesiąca): WKF, WIBOR oraz oprocentowania nowych umów dla złotych depozytów gospodarstw domowych. Ponadto obejmuje ona cztery główne terminy wymagalności, tj.: 1M, 3M, 6M i 1Y. Na wykresach w prawej kolumnie zaprezentowano kształtowanie się analizowanych wskaźników w okresie kwiecień 2022 - marzec 2023 (z uwagi na dostępność, ostatnie dane NBP obejmują luty br.).

1M

W przypadku terminu 1M średnia wartość wskaźnika WKF w marcu br. zwiększyła się o 23 bp do poziomu 5,44%. Jako jedyny odnotował on wzrost w porównaniu do danych za luty br. Spadek miał miejsce w przypadku średniego oprocentowania depozytów gospodarstw domowych w przypadku sektora bankowego ogółem (NBP_DET <1M) oraz stawki WIBOR 1M. Oprocentowanie depozytów NBP według ostatnich dostępnych danych, tj. za luty br., spadło o 22 bp do 4,82%. Natomiast druga z ww. obniżyła się o 3 bp do 6,86%.

3M

Ostatnie dane dla terminu 3M wskazują na spadek średnich wartości wskaźników transakcyjnych WKF i NBP oraz wskaźnika WIBOR 3M.

WKF 3M w marcu br. był o 25 bp niższy niż w lutym br., osiągając 5,33%. Z kolei średnie oprocentowanie nowych depozytów gospodarstw domowych agregowane przez NBP 3M obniżyło się w lutym o 10 bp do poziomu 6,14%, co stanowiło drugi z rzędu spadek. Natomiast stabilnie kształtowała się stawka WIBOR 3M, obniżając się w marcu br. jedynie o 1 bp do 6,92%.

6M

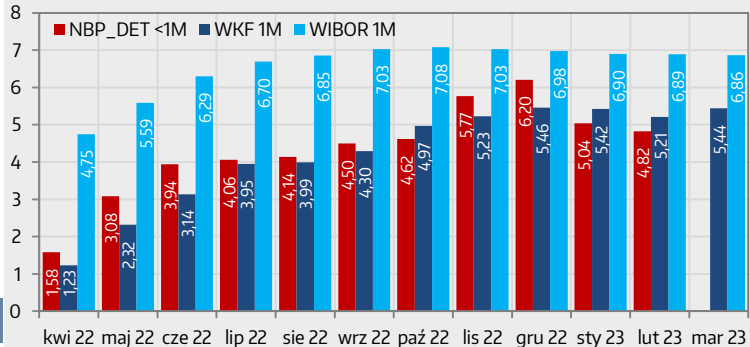
Analogicznie jak w przypadku terminu 3M, wg ostatnich danych, wszystkie wskaźniki 6M zanotowały spadek. Największy dotyczył średniej stawki detalicznej NBP 3-6M, która obniżyła się aż o 54 bp, z 6,39% w styczniu do 5,85% w lutym br. Tym samym niemal zrównała się ze wskaźnikiem WKF, który w lutym wyniósł 5,87%, a w marcu br. 5,79%. Stawka WIBOR 6M obniżyła się o 2 bp i wyniosła w marcu 6,98%, spadając po raz pierwszy od maja 2022 roku poniżej poziomu 7%.

1Y

Z kolei dane dotyczące stawek rocznych wskazują na podobny trend jaki miał miejsce w przypadku krótszych terminów. Według ostatnich danych wszystkie średnie wartości analizowanych wskaźników się obniżyły. WKF 1Y spadł w marcu br. o 35 bp do 5,77%. Średnie oprocentowanie nowych depozytów gosp. dom. NBP 6-12M obniżyło się o 24 bp do poziomu 6,12% w lutym br. Najmniejszy spadek odnotował WIBOR 1Y - o 2 bp do 7,08% w lutym br.

Wykres 2.1.

Stawki WKF 1M, WIBOR 1M oraz NBP segment detaliczny do 1M (w %)

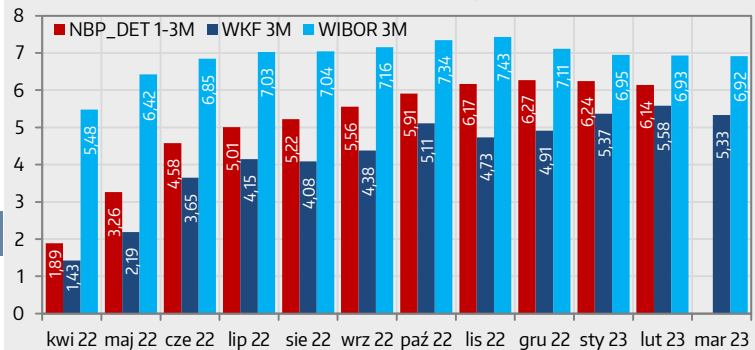

* Dane NBP_DET na wykresach 2.1-2.4, za okres lipiec-listopad 2022 roku, zostały skorygowane przez NBP i różnią się od zaprezentowanych w edycjach Biuletynów IRF do lutego 2023 roku.

Źródło: IRF, NBP, GPW Benchmark.

Wykres 2.2.

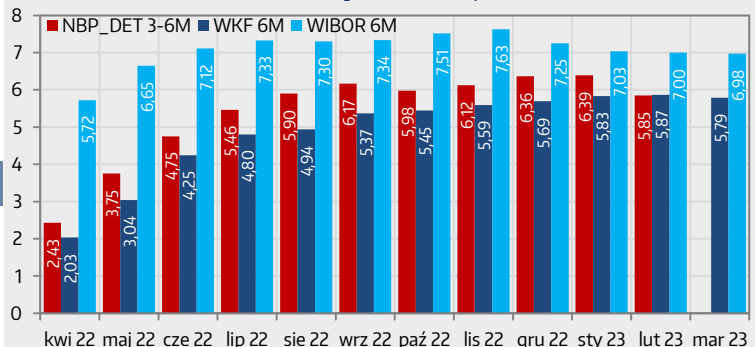
Stawki WKF 3M, WIBOR 3M oraz NBP segment detaliczny 1-3M (w %)

Źródło: IRF, NBP, GPW Benchmark.

Wykres 2.3.

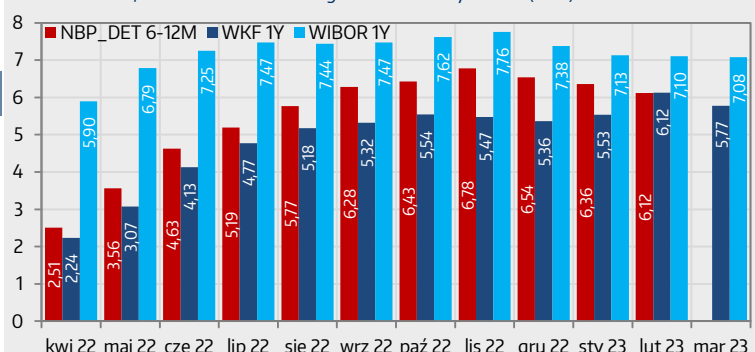
Stawki WKF 6M, WIBOR 6M oraz NBP segment detaliczny 3-6M (w %)

Źródło: IRF, NBP, GPW Benchmark.

Wykres 2.3.

Stawki WKF 1Y, WIBOR 1Y oraz NBP segment detaliczny 6M-1Y (w %)

Źródło: IRF, NBP, GPW Benchmark.

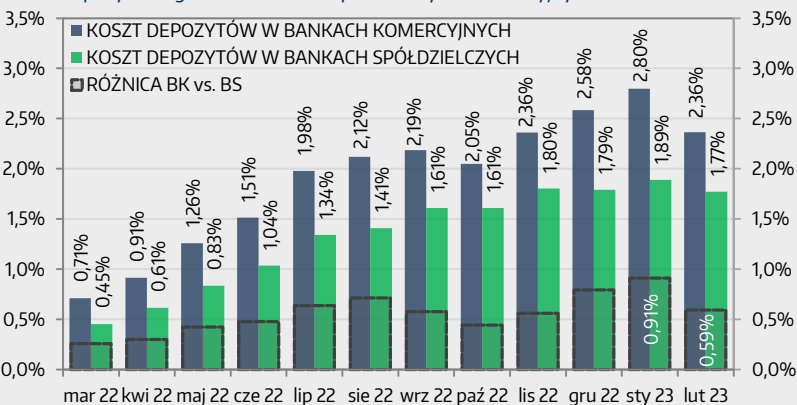
Analizując koszt finansowania banków na rynku depozytowym warto przyjrzeć się nie tylko danym dla tzw. nowych umów, ale również oprocentowaniu zagregowanemu dla całego portfela depozytowego, obejmującego zarówno depozyty bieżące, jak i terminowe.

Według aktualnych danych, tj. na koniec lutego 2023 r., w przypadku banków spółdzielczych koszt depozytów obniżył się o 12 bp, do poziomu 1,77% z 1,89% w styczniu (wykres 2.5). Znacznie większy spadek zanotowany został w sektorze banków komercyjnych. Koszt depozytów obniżył się bowiem w lutym br. aż o 44 bp, do 2,36% z poziomu 2,80% w styczniu.

Najnowsze dane wskazują zatem na odwrócenie dotychczasowego trendu dotyczącego wzrostu kosztu depozytów ogółem w sektorze bankowym. Sytuacja ta jest już widoczna w spadających średnich wartościach wskaźników WKF, WIBOR czy NBP. Kolejne miesiące pozwolą ocenić czy odwrócenie trendu w tym zakresie będzie miało trwały charakter.

Wykres 2.5.

Koszt depozytów ogółem w bankach spółdzielczych i komercyjnych

* Dotyczy kategorii zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Źródło: KNF.

Aktualnie sektor banków spółdzielczych charakteryzuje się niższym kosztem depozytów w porównaniu do banków komercyjnych. Różnica na jego korzyść wyniosła w lutym 2023 r. 59 bp, obniżając się z rekordowego poziomu odnotowanego w styczniu, kiedy to była równa 91 bp.

3 SYTUACJA BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH NA TLE BANKÓW KOMERCYJNYCH

W ramach analizy porównawczej banków spółdzielczych i komercyjnych istotnym elementem badania jest strona przychodowa i kosztowa.

Według ostatnich dostępnych danych, w lutym 2023 r. nastąpiło istotne pogorszenie w zakresie osiągniętej marży odsetkowej⁵ w sektorze bankowym.

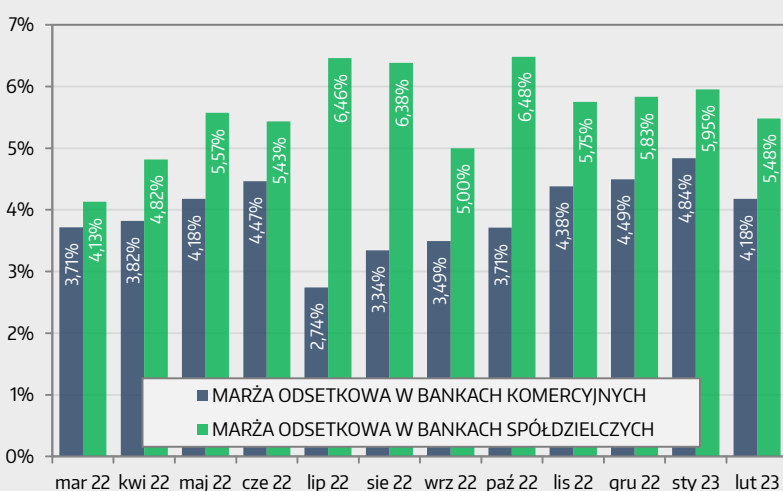
Banki spółdzielcze odnotowały spadek poziomu marży odsetkowej o 0,47 pkt. proc., z poziomu 5,95 pkt. proc. w styczniu do 5,48 pkt. proc. w lutym 2023 r. (wykres 3.1). Do obniżenia marży odsetkowej przyczynił się spadek rentowności kredytów o 0,59 pkt. proc., z poziomu 7,84% w styczniu do poziomu 7,25% w lutym br. Nastąpiło zatem pogorszenie marży odsetkowej pomimo spadku kosztów odsetkowych o 0,12 pkt. proc. (wykres 2.5).

Silny spadek rentowności kredytów jeszcze mocniej odbił się negatywnie na marży odsetkowej w bankach komercyjnych. Rentowność kredytów obniżyła się bowiem aż o 1,10 pkt. proc., z 7,64% w styczniu do 6,54% w lutym br. (wykres 3.1). Istotne pogorszenie wartości marży odsetkowej miało zatem miejsce pomimo relatywnie dużego spadku kosztu depozytów - o 0,44 pkt. proc. (wykres 2.5). W efekcie w lutym 2023 r. marża odsetkowa wyniosła 4,18 pkt. proc. Tym samym obniżyła się o 0,66 pkt. proc. w relacji do stycznia, kiedy to osiągnęła historycznie rekordowy wynik (za okres grudzień 2010 - luty 2023).

Według danych za luty 2023 roku poziom marży odsetkowej w bankach spółdzielczych był o 1,30 pkt. proc. wyższy niż w bankach komercyjnych. Można zauważyć, że przewaga ta wzrosła, po trzech miesiącach stopniowych spadków.

Wykres 3.1.

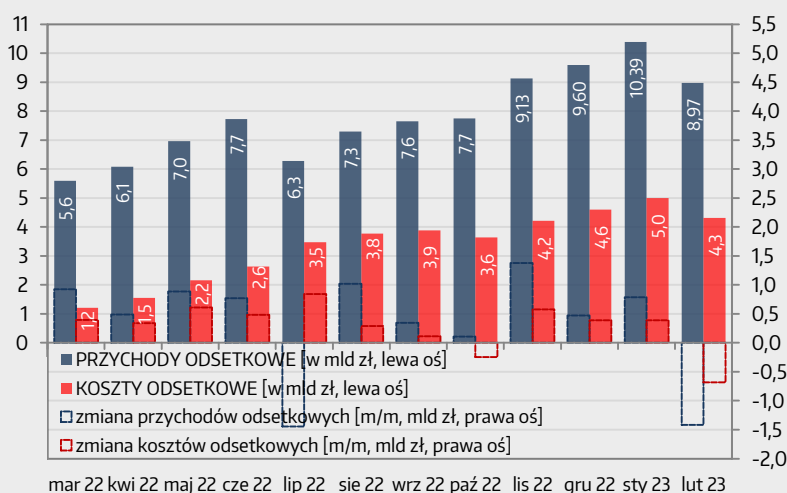
Marża odsetkowa w bankach spółdzielczych i komercyjnych

Źródło: KNF.

Wykres 3.2.

Przychody i koszty odsetkowe oraz ich miesięczna zmiana w bankach komercyjnych

Źródło: KNF.

² Marża odsetkowa - obliczona jako rentowność kredytów minus koszt depozytów w danym miesiącu, a następnie annualizowana.

Po tym jak przez cztery miesiące z rządu sektor banków komercyjnych bił wcześniejsze rekordy w zakresie poziomu przychodów odsetkowych, w lutym zanotował ich spadek aż o 1,42 mld zł do 8,97 mld zł. Obniżyły się one z poziomu 10,39 mld zł w styczniu br., kiedy to osiągnęły dotychczas najlepszy wynik (wykres 3.2). Spadek kosztów odsetkowych o 0,7 mld zł pozwolił bankom komercyjnym jedynie w połowie zrekompensować obniżenie się przychodów odsetkowych.

W lutym 2023 r. wartość nowych i renegotjowanych depozytów złotych gospodarstw domowych (1M, 3M, 6M i 1Y), oszacowana dla całego systemu bankowego, obniżyła się w porównaniu do stycznia o ok. 10 mld zł (wykres 3.4). Dane te w połączeniu ze spadkiem stawek pozyskiwanych depozytów (wykresy 2.1-2.4) wpłynęły na odnotowany spadek kosztu depozytów. Udział depozytów terminowych gospodarstw domowych jest jednak w dalszym ciągu w trendzie wzrostowym. Od minimalnego poziomu odnotowanego w grudniu 2021 r. wzrósł dwukrotnie, z poziomu 15,5% do 31,1% w marcu br. (wykres 3.5). Kolejne miesiące odpowiedzą zatem na pytanie - czy w styczniu br. odnotowany został maksymalny poziom kosztu depozytów i teraz należy oczekiwać ich spadku bądź względnej stabilizacji na niższym poziomie.

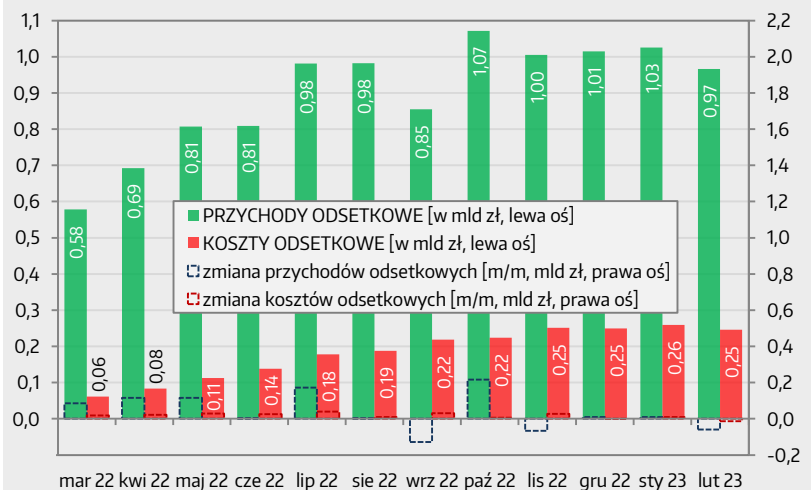
Z kolei analiza przychodów i kosztów odsetkowych w sektorze banków spółdzielczych wskazuje na ich spadek w lutym 2023 roku. Przychody odsetkowe obniżyły się o ok. 60 mln zł, do poziomu 970 mln zł, zaś koszty odsetkowe o 10 mln zł do 250 mln zł (wykres 3.3).

Przedstawione na wykresach porównanie danych banków spółdzielczych i komercyjnych wskazuje, że banki spółdzielcze w dalszym ciągu prowadzą ostrożną politykę cenową w zakresie pozyskiwania finansowania na rynku depozytowym, co pozwala im utrzymać koszty odsetkowe na relatywnie niskim poziomie. W efekcie relacja kosztów do przychodów odsetkowych wynosi w ich przypadku ok. 25% (luty 2023), podczas gdy w sektorze banków komercyjnych kształtuje się ona dwa razy wyższym poziomie.

Dynamiczny wzrost rentowności portfeli kredytowych będący następstwem podwyżek stóp procentowych spowodował znaczną poprawę wskaźnika obrazującego relację kosztów do dochodów (C/I), obliczanego jako relacja sumy kosztów działania banku i amortyzacji do całkowitych przychodów operacyjnych netto³. W lutym 2023 roku wskaźnik C/I poprawił się w sektorze banków komercyjnych o 0,6 pkt. proc., do 51,0% z poziomu 51,6% w styczniu. Natomiast w przypadku banków spółdzielczych, po jednorazowym wzroście analizowanego wskaźnika w grudniu 2022 roku, ponownie znajduje się on w trendzie spadkowym. W lutym 2023 roku wskaźnik C/I kształtował się na poziomie 44,3%. Tym samym obniżył się o 0,7 pkt. proc. w porównaniu do wyniku ze stycznia br.

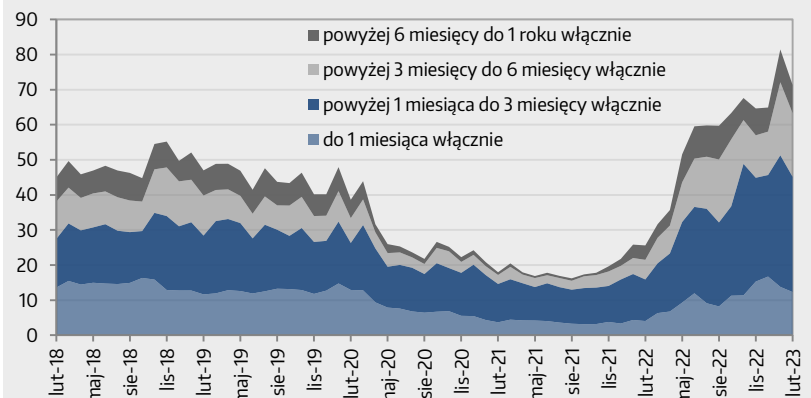
³ Wskaźnik kosztów do dochodów (C/I) - relacja sumy kosztów działania, amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych do całkowitych przychodów operacyjnych netto, obliczony jako średnia krocząca z 12 miesięcy

Wykres 3.3. Przychody i koszty odsetkowe oraz ich miesięczna zmiana w bankach spółdzielczych

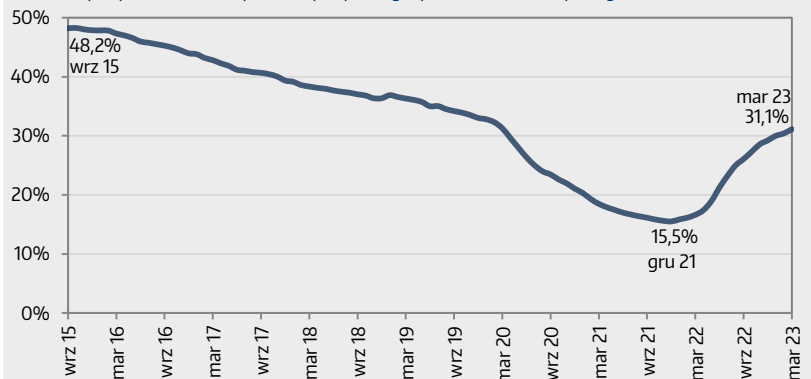
Źródło: KNF.

Wykres 3.4. Wartość nowych i renegotjowanych depozytów złotych gospodarstw domowych, oszacowana dla całego systemu bankowego (w mld zł)

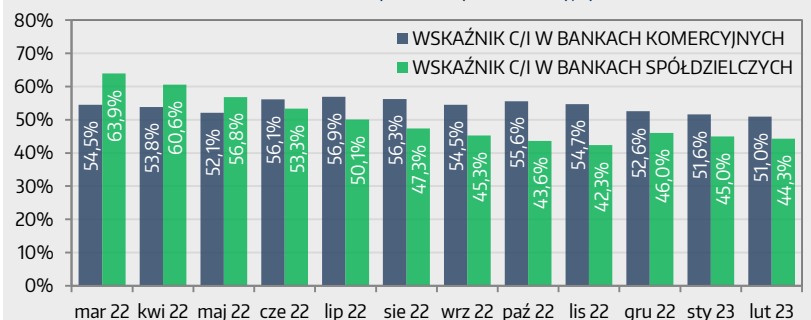
Źródło: NBP.

Wykres 3.5. Udział depozytów terminowych w depozytach gospodarstw domowych ogółem

Źródło: NBP.

Wykres 3.6. Wskaźnik kosztów do dochodów w bankach spółdzielczych i komercyjnych

* wskaźnik obliczony jako dwunastomiesięczna średnia krocząca

Źródło: KNF.

4 ANEKS TABELARYCZNY

Wskaźnik	Jednostka	09/2022	10/2022	11/2022	12/2022	01/2023	02/2023	03/2023	04/2023
NBP stopa referencyjna (na koniec miesiąca)	%	6,75	6,75	6,75	6,75	6,75	6,75	6,75	6,75
NBP stopa depozytowa (na koniec miesiąca)	%	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25	6,25
NBP stopa lombardowa (na koniec miesiąca)	%	7,25	7,25	7,25	7,25	7,25	7,25	7,25	7,25
WKF 1M (średnia wartość)	%	4,30	4,97	5,23	5,46	5,42	5,21	5,44	-
WKF 3M (średnia wartość)	%	4,38	5,11	4,73	4,91	5,37	5,58	5,33	-
WKF 6M (średnia wartość)	%	5,37	5,45	5,59	5,69	5,83	5,87	5,79	-
WKF 1Y (średnia wartość)	%	5,32	5,54	5,47	5,36	5,53	6,12	5,77	-
WIBOR 1M (średnia wartość)	%	7,03	7,08	7,03	6,98	6,90	6,89	6,86	-
WIBOR 3M (średnia wartość)	%	7,16	7,34	7,43	7,11	6,95	6,93	6,92	-
WIBOR 6M (średnia wartość)	%	7,34	7,51	7,63	7,25	7,03	7,00	6,98	-
WIBOR 1Y (średnia wartość)	%	7,47	7,62	7,76	7,38	7,13	7,10	7,08	-
NBP gospodarstwa domowe <1M (średnia wartość)	%	4,50	4,62	5,77	6,20	5,04	4,82	-	-
NBP gospodarstwa domowe 1-3M (średnia wartość)	%	5,56	5,91	6,17	6,27	6,24	6,14	-	-
NBP gospodarstwa domowe 3-6M (średnia wartość)	%	6,17	5,98	6,12	6,36	6,39	5,85	-	-
NBP gospodarstwa domowe 6-12M (średnia wartość)	%	6,28	6,43	6,78	6,54	6,36	6,12	-	-
NBP przedsiębiorstwa <1M (średnia wartość)	%	5,36	5,47	5,47	5,41	5,35	5,32	-	-
NBP przedsiębiorstwa 1-3M (średnia wartość)	%	6,21	6,20	6,45	5,99	5,93	5,94	-	-
NBP przedsiębiorstwa 3-6M (średnia wartość)	%	6,10	6,21	6,53	6,51	6,06	5,86	-	-
NBP przedsiębiorstwa 6-12M (średnia wartość)	%	4,13	5,07	5,21	5,93	6,04	5,68	-	-
Depozyty gospodarstw domowych (tempo wzrostu r/r)	%	3,53	3,70	3,13	3,25	4,16	6,48	9,52	-
Udział depozytów bieżących w depozytach gospodarstw domowych ogółem	%	73,9	72,7	71,4	70,8	70,0	69,6	68,9	-

Źródło: IRF, NBP, GPW Benchmark.

Wartość na koniec miesiąca	Jednostka	09/2022	10/2022	11/2022	12/2022	01/2023	02/2023	03/2023	18/04/2023
Obligacja skarbową 2-letnia	%	7,49	8,64	6,95	6,73	6,16	6,29	6,05	6,14
IRS 2L	%	7,67	8,22	6,79	6,92	6,38	6,69	6,37	6,47
Różnica (tzw. asset)	bp	-18	42	16	-19	-22	-40	-32	-33
Obligacja skarbową 5-letnia	%	7,41	8,61	6,88	6,88	5,99	6,49	5,98	6,13
IRS 5L	%	7,07	7,54	5,89	6,16	5,43	5,99	5,50	5,65
Różnica (tzw. asset)	bp	34	107	99	72	56	50	48	48
Obligacja skarbową 10-letnia	%	7,16	8,40	6,62	6,88	6,05	6,56	6,07	6,16
IRS 10L	%	6,91	7,39	5,77	6,15	5,37	5,94	5,44	5,52
Różnica (tzw. asset)	bp	25	101	85	73	68	62	63	64

O IRF

IRF - zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 3 listopada 2020 r. jest podmiotem pełniącym funkcję administratora wskaźników referencyjnych stóp procentowych, prowadzi działalność regulowaną Rozporządzeniem Parlamentu i Komisji Europejskiej w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki w instrumentach i kontraktach finansowych z 8 czerwca 2016 [Rozporządzenie PE 2016/1011] i jest wpisany do rejestru European Securities and Markets Authority (ESMA - https://registers.esma.europa.eu/publication/searchRegister?core=esma_registers_bench_entities).

IRF dysponuje zespołem i know-how, które wynika z dotychczasowych doświadczeń w związku z współtworzeniem, uruchomieniem i funkcjonowaniem SMRP (System Monitoringu Rynku Pieniężnego - więcej informacji na stronie www.smrp.pl).

Instytut Rynku Finansowego sp. z o.o.

ul. Wilcza 31 lok 1A,
00-544 Warszawa

irf@irf.org.pl

<https://irf.org.pl>

Biuletyn miesięczny opracował zespół IRF w składzie:

dr hab. Piotr Mielus, prof. SGH
E-mail: piotr.mielus@irf.org.pl

Piotr Górski
E-mail: piotr.gorski@irf.org.pl

